

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ број: 73/10, 104/11 и 84/12), члана 57. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и члана 16. Статута Економског факултета Унверзтета у Источном Сарајеву, Научно-наставно вијеће Економског Факултета је на 7. сједници одржаној 60.06.2013. годне, донијело

ПРАВИЛНИК

О НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ И ОДБРАНЕ ЗАВРШНОГ РАДА НА ПРВОМ И ДРУГОМ ЦИКЛУСУ АКАДЕМСКХ СТУДЈА

Члан 1.

Овим правилником уређује се начин и поступак израде и одбране завршног (дипломског) рада на I и завршног (мастер) рада на II циклусу академских студја на Економском факултету у Палама (у даљем тексту: Факултет) и друга питања из те области.

I. ЗАВРШНИ РАД НА ОСНОВНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА ПРВОГ ЦКЛУСА

Члан 2.

Израдом завршног рада (у даљем тексту: дипломски рад) студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио по предвиђеној методологији, да зна да користи стручну литературу и терминологију, као и да је исправно наводи.

Дипломски рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема. Дипломски рад се вреднује са 10 ECTS бодова.

Циљеви израде дипломског рада су:

- 1) Упознавање студента са одређеном облашћу научне или стручне дисциплине кроз детаљнију разраду једне теме из те области;
- 2) Оспособљавање студента за самостални истраживачки и практичан рада у одређеној области

Члан 3.

Тема дипломски рада може бити:

- 1) Теоријски проблем и
- 2) Практичан проблем уочен у литератури и пракси

Тема дипломског рада може бити обрађена на два начина:

- студен може да прикупи, обради, структурира и презентира сазнања из литературе која је релевантна за тему његовог рада;
- студен може да примијени знање стечено обрадом литературе и покаже како се неки конкретан проблем може ријешити. Може то учинит анализом примјера из праксе и/или литературе, обрадом задатка, а на други практичан начн.

Члан 4.

Дипломски рад обухвата: насловну страну, садржај, увод, главни дио рада, закључак и литературу.

Насловна страна садржи основне податке као што су: Универзитет у Источном Сарајеву, Економски факултет, дипломски рад из (назив предмета), наслов рада, име кандидата и број индекса, име ментора, мјесто, мјесец и годину израде.

Садржај обухвата основне дијелове (тематске цјелине) дипломског рада, као и бројеве страна на којима се ти дијелови налазе.

Уводом се порезентује предмет истраживања и значај теме завршног рада.

Главни дио дипломског **рада** садржи приказ теоријских (основне дефиниције) и практичних (илустровани примјери) резултата који се односе на задату тему. Тај дио текста треба да буде сачињен од више логичних цјелина означених одговарајућим насловима и поднасловима.

Закључком се сумирају резултати до којих је студент дошао приликом израде дипломског рада.

Литература садржи изворе које је кандидат користио при изради рада (азбучним/абecedним редом по презименима аутора), са потпуним подацима о свакој библиографској јединици. Кандидат треба да приликом израде свог рада користи најмање десет извора при чему најмање: шест извора морају бити академске и стручне публикације. Препоручује се да најмање један извор буде на страном језику. Под изворима литературе подразумијевају се сви публиковани извори: књиге, чланци, интернет сајтови итд.

Члан 5.

Дужина дипломског рада треба да буде (најмање 25, а највише 40 страна).

Формат текста А4, маргине све по 2 цм, проред 1,5, фонт Times New Roman 12. Рад треба да буде штампан и повезан или укоричен.

Референце (цитирање)

Навођње извора: користити фусноте.

Навођење извора у литератури: презиме и прво слово имена аутора, (година издања), назив дјела (књига, часопис или зборник радова се пише нормалним словима), мјесто издања: издавач, број стране на којој се у часопису или зборнику чланак налази.

Слике и табеле

Слике и табеле у тексту имају своје бројеве и називе.

Навођење извора испод слика и табела – наводи се цио извор: презиме, прво слово имена, (година издања), назив дјела, мјесто издања, издавач, број стране на којој се у извору слика или табела налази. Користи се фонт Times New Roman 10.

Поступак израде и одбране завршног рада

Члан 6.

Дипломски рад пријављује се студентској служби факултета на прописаном обрасцу.

Студент стиче право да пријави дипломски рад када испуни све прописане услове из претпоследњег семестра. Студент има право да узме тему за дипломски рад уколико има највише један не положен испит из студијског програма.

Пријава дипломског рада обухвата сљедеће податке: радни назив теме, предмет, датум пријаве

и потпис ментора.

Студент има право да ради дипломски рад на наставном предмету у колико је тај предмет предвиђен студијским програмом на коме се налази студент и уколико га је положио.

Студент се договара са наставником о избору теме за дипломски рад, а затим наставник одобрава тему.

Наставник-ментор одобрава студенту рад на дипломском раду у колико предложена тема није већ одобрена у току школске године.

Предложеној тему наставник разматра са студентом како би се увјерио да је студент разумио тему, упућује га у начин израде рада и савјетује потребну литературу.

Студент формира дипломски рад у концепту са свим припадајућим дијеловима. Концепт се предаје наставнику - ментору на увид и преглед. Ментор је дужан да у року од 15 дана од преузимања прегледа рад и укаже студенту на евентуалне недостатке. Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама наставника - ментора. У противном рад се враћа на даљу дораду.

Студент отклања уочене недостатке из дипломског рада. Дипломски рад, прихваћен од ментора, студент ставља у процедуру за јавну одбрану. Студент предаје 5 (пет) примјерака дипломског рада студентској служби факултета.

Члан 7.

Након предаје рада у потребном броју примјерака, на приједлог ментора декан факултета формира комисију за одбрану дипломског рада и заказује одбрану. Комисија се састоји од најмање 3 члана. Одбрана рада обавезно се обавља пред трочланом комисијом коју чине наставник-ментор и још два наставника (чланови комисије).

Ментор је члан Комисије за одбрану дипломског рада и не може бити предсједник Комисије. Подаци о одбрани објављују се на веб страници и огласној табли факултета. Од предаје рада до његове одбране мора проћи најмање 5 дана.

Одбрана дипломског рада је јавна. Одбрана дипломског рада састоји се од усменог презентованог рада од стране студента, постављања питања од чланова комисије у вези са темом рада и одговарања студента на постављена питања. Основни циљ одбране јесте да се комисија увјери да је студент самостално обрадио и савладао тему рада.

Дипломски рад и одбрана оцјењују се јединственом оцјеном од 5 (пет) до 10 (десет). Оцјена се доноси већином гласова чланова комисије.

Ако студент не задовољи на одбрани дипломског рада, има право да затражи да му се одобри избор нове теме у оквиру истог или другог предмета. Студент може само једном промијенити тему дипломског рада.

Члан 8.

Студент је дужан да изради и одбрани дипломски рад у току исте школске године у којој је тема дипломског рада одобрена, а најкасније наредне школске године. По истеку наредне школске године у односу на ону у којој је тема одобрена, студент губи право на одбрану одобреног рада.

Члан 9.

Тема дипломског рада бира се из предмета које садржи студијски програм. Могуће теме дипломског радова предлажу предметни наставници. Почетком сваке академске године научно-наставно вијеће, усваја списак тема дипломски их радова за текућу годину који се објављује на веб страници организационе јединице.

Изузетно, студенту се може од стране Научно наставног вијећа факултета на приједлог катедре одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију са наставником код којег жели да уради дипломски рад. Уз сваку тему дипломског рада наводи се основна литература.

Члан 10.

Број тема за дипломске радове по наставнику по предмету у току једне школске године, утврђује Научно-наставно вијеће факултета. У студијској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 15 дипломских радова. Сви наставници имају обавезу да предложе одређени број тема за дипломске радове. Учествовање наставника у одбранама дипломских радова није ограничено.

II. ЗАВРШНИ РАД НА ДРУГОМ ЦИКЛУСУ АКАДЕМСКИХ СУДИЈА

Циљеви завршног рада

Члан 11.

Завршним радом (у даљем тексту: Мастер рад) студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио по предвиђеној методологији, да зна да користи стручну литературу и терминологију, као и да је исправно наводи.

Мастер рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема и вреднује се са 15 ECTS бодова.

Мастер радом на академским студијама студент интегрише и примјењује стечена знања у решавању конкретних проблема унутар образовно-научног поља студијског програма који похађа.

Мастер рад треба да садржи аргументе студента којима се потврђују одговарајући ставови, а да се при томе користи одговарајућа методологија. Мастер радом кандидат доказује аналитичке способности, као и оригиналност.

Оригиналност се односи на нов приступ и/или на допринос решавању конкретног проблема.

Члан 12.

Тема мастер рада бира се из предмета које садржи студијски програм.

Могуће теме мастер рада предлажу предметни наставници. Почетком сваке академске године научно-наставно вијеће усваја списак тема мастер радова за текућу годину који се објављује на огласној табли и веб страници организационе јединице.

Изузетно, студенту се може од стране Научно-наставног вијећа одобрити тема мастер рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију са наставником код којег жели да уради завршни рад.

Тема мастер рада може бит:

- 1) Теоријски проблем;
- 2) Практичан проблем уочен у литератури или пракси.

Тема може бити обрађена на два начина:

- a) Студент може да прикупи, обради, структурира и презентује сазнања из литературе релевантна за тему његова рада.

- б) Студент може да примени знање стечено обрадом литературе и покаже како се неки конкретан проблем може ријешити. Он то може учинити анализом примјера из праксе или литературе, обрадом задатка, емпиријским истраживањем или на неки други практичан начин.

Члан 13.

Мастер рад обухвата: насловну страну, апстракт, садржај, увод, текст, закључак и списак литературе.

Насловна страна треба да садржи основне податке као што су: Универзитет у Источном Сарајеву, Економски факултет, мастер рад, наслов рада, име и презиме кандидата, име и презиме ментора, мјесто и година израде.

Апстракт је неизосаван дио мастер рада на српском језику и на енглеском језику.

Садржај презентује основне дијелове рада од којих је сачињен мастер рад (под наслови), као и бројеви страна на којима се ти дијелови налазе.

Увод представља теоријске основе проблема, питања која ће се у раду разматрати или хипотезе које ће се тестирати, методолошке основе рада и врши се анализа рада по дијеловима. Студент обрађује тему рада у главном дијелу мастер рада. Рад садржи приказ теоријских (основне дефиниције) и практичних (илустративни примјери) резултата који се односе на задату тему. Тај дио текста треба да буде сачињен од више логичних и међусобно повезаних цјелина, а свако поглавље садржи до 20 страница текста, означених одговарајућим насловима и поднасловима.

Неопходно је да студент тему свеобухватно изложи и презентује одговоре на отворена питања. Материја треба да се излаже концизно уз коришћење одговарајуће литературе.

Студент је дужан да у тексту мастер рада напише под цитатом дио научног рада, дио књиге, чланка и сл. који је кориштен у раду. Библиографске референце се наводе у фус нотама.

Закључак у раду се пише након главног дијела мастер рада у коме се презентују резултати до којих је дошао у раду, оригиналност рада, ограничење рада, као и могући правци даљег разматрања и неке могуће контраверзе.

Литература треба да обухвата сумарно све библиографске изворе кориштене приликом израде мастер рада. Под изворима литературе подразумијевају се сви публиковани извори: књиге, чланци, интернет сајтови, компанијски извјештаји и тд.

Члан 14.

Дужина мастер рада може бити: најмање 50, а највише 70 страница.

Формат текста: А4, маргине све по 2 см, проред 1,5, фонд Times New Roman 12. Рад мора бити штампан, повезан и укоричен.

Рад се предаје у шест примјерака.

Референце (цитирање)

- 1) Навођење извора: користити фус ноте.
- 2) Навођење извора у литератури, фус ноти: презиме, прво слово имена, (година издања, назив дјела (књига: *italic*, ако је часопис или зборник радова у питању назив

чланка се пише нормалним словима, а назив часописа, односно зборника *italic* стилем), мјесто издања, издавач, број стране на којој се у часопису или зборнику чланак налази.

Слике, табеле

- а) Означавање слика и табела у тексту: наводи се број слике (табеле), а затим и назив слике и/ли табеле.
- б) Навођење извора испод слика и табела – наводи се цијели извор: презиме, прво слово имена, (година издања, назив дјела, мјесто издања, издавач, број стране на којој се у извору слика или табела налази. Користи се фонт Times New Roman 10.

Члан 15.

Студент може да добије тему мастер рада најраније након стечених 30 ECTS. Студент има право да ради мастер рад на наставном предмету у колико је тај предмет предвиђен студијским програмом на коме се налази студент и у колико га је положио. Приликом избора теме мастер рада студент се консултује са потенцијалним ментором.

Члан 16.

Студент се јавља предметном наставнику-ментору са захтјевом да му се одобри рад на мастер раду.

У колико предложена тема за мастер рад није до сада одобрена предметни наставник-ментор одобрава рад на теми.

Предложену тему наставник разматра са студентом како би се схватио да је студент разумио тему, упућује га у начин израде рада и савјетује потребну литературу.

Мастер рад пријављује се надлежној служби факултета са списка одобрених тема, на прописаном обрасцу чији изглед прописује наставно-научно вјеће организационе јединице.

Студент стиче право да пријави завршни рад почетком завршног семестра студија.

Пријава завршног рада обухвата следеће податке: биографију, назив рада и образложење теме.

Образложење теме завршног рада на другом циклусу студија садржи:

- образложење назива рада,
- предмет истраживања,
- хипотезу са образложењем,
- сврху и циљ истраживања,
- методе које ће се примјенити,
- садржај рада,
- попис основне литературе.

Испуњена и потписана пријава овјерава се и одлаже у досије студента.

Члан 17.

Пријаву теме мастер рада, потписану од стране ментора, студент доставља Комисији за други циклус академских студија.

Комисији за други циклус академских студија предлаже Научно наставном вијећу тему и трочлану комисију за оцјену и одбрану мастер рада, из реда наставника.

Студент формира завршни рад у концепту са свим припадајућим дијеловима и предаје га наставнику - ментору на увид и преглед.

Ментор је дужан да прегледа концепт рада и врати га са коментаром најкасније за три седмице

од дана предаје рада.

Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама наставника – ментора. Ментор је обавезан да прати рад студента, помаже му савјетима и упућивањем на литературу.

Члан 18.

Након што положи све испите, уз захтјев за одбрану, студент предаје шест (6) примјерака завршног рада надлежној служби факултета.

Након подношења захтјева и предаје рада у потребном броју примјерака, Научно–наставно вијеће факултета на приједлог Комисији за други циклус академских студија формира комисију за оцјену и одбрану. Комисију сачињавају ментор, предсједник и најмање један члан. Чланови комисије одређују се тако да покривају области из које је тема завршног рада. Изузетно, узимајући у обзир одређене специфичности завршног рада, за једног од чланова комисије може се именовати и научни радник из друге институције (други универзитет, институт, предузеће) ако има титулу доктора наука. У случају немогућности присуства једног од чланова Комисије за одбрану завршног рада потребно је именовати његову замјену. Ментор рада је обавезан присуствовати одбрани завршног рада.

Комисија за оцјену и одбрану рада подноси Извјештај у року до 30 дана од подношења одлуке о именовану.

Извјештај о оцјени мастер рада ставља се на увид члановима Научно-наставног вијећа у библиотеци факултета. Извјештај стоји на увид члановима научно наставног вијећа пет 5 дана. Након истека рока стављања на увид јавности на сајту факултета. Извјештај разматра Комисија за други циклус академских студија и доставља приједлог Научно наставном вијећу да се прихвати или не прихвати одбрана мастер рада.

Након усвајања на сједници Научно-наставног вијећа декан факултета заказује одбрану мастер рада. Подаци о одбрани објављују се на огласној табли и web страници факултета. Одбрана мастер рада се може обавити најраније 7 дана од прихватања Извјештаја о оцјени мастер рада од стране Научно- наставног вијећа.

Члан 19.

Одбрана мастер рада састоји се од усменог презентовања рада од стране студента, постављање питања од стране чланова Комисије и питања из публике у вези са темом рада и одговарање студента на та питања. Циљ одбране је да се Комисија увјери да је студент самостално израдио и савладао тему рада.

Завршни рад и одбрана оцјењују се јединственом оцјеном од 5 (пет) до 10 (десет). Оцјена се доноси већином гласова чланова комисије.

Ако студент не задовољи на одбрани завршног рада, има право да затражи да му се одобри избор нове теме у оквиру истог или другог предмета.

Члан 20.

Сви предметни наставници ангажовани на извођењу наставе на програму другог циклуса студија у обавези су да понуде теме мастер радова. Неопходно је за сваки студијски програм мастер студија формирати списак потенцијалних тема мастер радова које би биле понуђене студентима уз слободне теме које би биле формулисане на приједлог судената, а у договору са предметним наставником.

Обавеза је свих наставника који учествују у настави на другом циклусу академских студија да узму активно учешће у Комисијама за одбрану мастер радова (као ментори, односно као чланови комисије).

У студијској години наставник може преузети, у својству ментора највише 5 завршних радова другог циклуса.

Члан 21.

Студенска служба сачињава извјештај о резултатима одбране, завршних радова за сваку школску годину.

Извјештај садржи податке о пријављеним темама за завршне радове, броју одбрањених радова, оцјенама, броју одусталих и оних који су тражили промјену теме и друге податке битне за вредновање квалитета одбране завршних радова.

Извјештај се разматара на Комисији за други циклус академских студија и Научно-наставном вијећу.

Члан 22.

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана усвајања.

*Председавајући Научно-наставног Вијећа
Декан
Доц. др Љубиша Владушић*